

HARBIY-VATANPARVARLIK TARBIYASI - YOSHLAR UMUMIY TARBIYASINING TARKIBIY BIR QISMIDIR

Alinazarov Nodirxon Nosirxonzoda

Fargʻona davlat universiteti Harbiy taʼlim fakulteti talabasi

Annotatsiya: *Har qanday mustaqil davlat eng avvalo oʻzini himoya qila oladigan kuchli armiyasiga ega boʻlishi kerak. Mana mustaqillikka erishgach, hamma narsaga, shu jumladan, oʻz Qurolli Kuchlarimizga ham ega boʻldik. Darhaqiqat, bugun yurtimizni har tomonlama himoya qilaoladigan Qurolli Kuchlarimiz bor. Uning saflarida oʻzbek xalqining mard oʻgʻlonlari sadoqat bilan xizmat qilmoqda. Ular bilan har qancha faxrlansak arziydi. Zero, ular tinch, farovon hayotimiz posbonlari, Vatanimizning sergak himoyachilaridir. Ularni inson yuragiga qiyoslash mumkin.*

Kalit soʻzlar: *Qurolli kuchlar, farovonlik, xalqimiz, faxr, musqaqillik, yurtimiz, xizmat, vatan, himoya, taminlaydigan.*

Yurakning tinimsiz, bir maromda ishlab turishi – tiriklikdan, harbiylarning tinimsiz, mashaqqatli xizmati esa Vatan tinchligi va farovon turmush tarzimiz davomiyligidan dalolatdir.

Unutmang bu koʻhna charxi falakda,
Vatandan boshqasi hammasi mayda.
Koʻngilda orzuday osmon musaffo,
Tuproq tinch boʻlmasa muhabbat qayda.
Sevsangiz avval shu Vatanni seving...

Shoir Muhammad Yusufning ushbu satrlaridan koʻrinib turibdiki, biz yoshlar avvalo oʻz Vatanimizni sevishimiz, tinchlikning qadriga etib, uni asrab-avaylamogʻimiz lozim. Zero, tinch, osoyishta yurtga bayramlar, toʻylar yarashadi. Vatanni anglash, unga muhabbatni his qilish uchun tarixga nazar tashlamoq kerak. Zero, Behbudiy taʼbiri bilan aytganda, «Moziy – haqiqat torozisidir». Mustaqillik, xotirjamlik, farovonlikning qadriga etish uchun bu kunlarga qanday yetilganini, qancha-qancha vatanparvar insonlarning shahid ketganini, erk va ozodlik yoʻlida cheksiz zahmat chekilganini bilmoq lozim.

Madaminbek, Choʻlpon, Fitrat, Usmon Nosir, Abdulla Qodiriy kabi koʻplab insonlar Vatan nimaligini, uning qanchalar muqaddas ekanligini bizdan-da yaxshiroq anglagan boʻlsalar, neajab! Mahmudxoʻja Behbudiy tomonidan aytilgan «Haq olinur, berilmas!» xitobi, Abdurauf Fitratning «Keling, birlashayluk, oramizdagi shaxsiy tortishmalar, sinfiy ayriliqlardan koʻz yumaylik!» kabi xalqni birlashtirish yoʻlida qilgan daʼvatlari, qaysidir maʼnoda, mustaqillikka erishishimizda muhim ahamiyat kasb etganligini inkor eta olmaymiz.

Harqanday davlatning mustaqilligini taʼminlaydigan bir qancha omillar mavjud. Bular: chegara himoyasini taʼminlaydigan armiya,

Konstitutsiya, davlat ramzlari, bayrog‘i hamda milliy valyutasining mavjudligidir. Himoyamizni ta‘minlaydigan armiya – Qurolli Kuchlarimiz bugun katta kuchga aylandi. Vatanimiz, xalqimiz himoyasida turgan mard o‘g‘lonlar esa mana shu yurt farzandlaridir. 31-yilligi keng nishonlangan Konstitutsiyamizga «Baxtimiz qomusi»deya ta‘rif beramiz. Shu o‘rinda «Baxtli bo‘lishning ham qonun-qoidalari bo‘ladimi?» degan savol tug‘iladi.

Davlat taraqqiyotga intilar ekan, u eng avvalo o‘z fuqarolarining farovonligini ta‘minlashi, ularning huquq va erkinliklarini qonunan belgilashi, jamiyat orasida, ijtimoiy munosabatlarda muayyan tartib o‘rnatishi kerak. Bu qonun-qoidalarni esa barcha birdek hurmat qilishi va ularga amal qilishi lozim. Shundagina jamiyatda osoyishtalik hamda yurtda tinchlik bo‘ladi. Yurtda tinchlik hukm sursa, bu zamindagi insonlar xotirjam yashasalar, ana shu baxtdir.

Konstitutsiyamizning 52-moddasida «O‘zbekiston Respublikasini himoya qilish – O‘zbekiston Respublikasi har bir fuqarosining burchidir...» deb belgilangan. Darhaqiqat, o‘g‘ilmi, qizmi shu yurt farzandlari bepoyon yurtimiz xizmatiga doim shay bo‘lishimiz lozim. Zero, kelajak poydevorlari bo‘lgan biz yoshlarga Prezidentimizning umidlari katta. Biz mana shu ishonchni to‘la oqlashimiz, qolaversa, Ozod va Obod yurtimizni ko‘z qorachig‘imizdek asrashimiz kerak.

Vatan – ona so‘zi naqadar laziz,
Sensan har narsadan mo‘tabar, aziz,
Hurmatini saqlar har bir o‘g‘il qiz,
Muattar, bebaho, ulug‘ Vatanim
O‘lsam ayrilmasman quchoqlaringdan....

Shoirning ushbu satrlari bugungi kunda O‘zbekistondek kelajagi buyuk yurtda yashayotgan har bir o‘g‘il-qiz tillarida beixtiyor takrorlanadi. Buning boisi Vatanimizda tinchlik va osoyishtalik barqarorligidan, yurtimizning kundun-kunga chiroy ochib borayotganligidan, albatta...

«Vatan», «Vatanparvarlik» deganda biz nimani tushunamiz?

«Vatan» -bu ming yillar mobaynida sayqallanib, kishilar ruhiga ilhom beruvchi, mard o‘g‘lonlarni jasoratga, kerak bo‘lsa ona-zamin uchun jonlarni fido etishga undovchi muqaddas bir tuyg‘udir.

«Vatan» -bu bizning oila, uyimiz, yashab turgan mahallamiz, qishlog‘-u shahrimiz va, albatta, bu Ona O‘zbekistonimizdir.

Shu o‘rinda, birinchi Prezidentimiz I.A.Karimovning -O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining 3-sessiyasida so‘zlagan nutqidan quyidagi so‘zlarni ta‘kidlab o‘tish maqsadga muvofiqdir: «Odamlarimiz, jamiyatimiz mafkurasida Vatan, yurt g‘oyasi ustuvor bo‘lmog‘i kerak. Milliy g‘urur, milliy iftixor har qanday ishimizning poydevori bo‘lmog‘i kerak».

Bu muqaddas g‘oyalar, millati va etiqodidan qatiynazar, shu yurtda, shu zaminda yashayotgan har bir inson, har bir fuqaroning hayotiga, ongiga singmog‘i, har birimiz uchun eng katta tayanchga, eng katta ishonchga, boringki, haqiqiy iymonga aylanishi kerak».

Istiqlolni himoyalash, uni qadrlash, ulug'lash va unga xizmat qilish milliy ongimizga, aqidamizga aylansagina, bizni tanlagan yo'limizdan hech qanday kuch qaytarolmaydi, qaddimizni bukolmaydi.

Bu buyuk g'oyalar har birimizning qonimizga, qalbimizga singib, kelajak avlodlarga muqaddas boylik -muqaddas meros bo'lib o'tishi kerak.

Bunday g'oyalar bizlarga «Vatanparvarlik» so'zi qanday mazmunga, mohiyatga ega ekanligini, «Vatanparvar» qanday bo'lishi kerakligini to'la-to'kis ochib beradi. Biz «Vatanparvar», «Millatsevar» degan so'zlarni eshitganimizda beixtiyor ko'z oldimizda buyuk ajdodlarimiz bo'lmish Shiroq, To'maris, Alpomish, Jaloliddin Manguberdi, Namozbotir va buyuk sohibqiron Amir Temur qiyofalari gavdalanadi.

Biz ham ular singari Vatan uchun, o'zbek xalqi uchun munosib avlod bo'lishga harakat qilamiz.

Yaqin o'tmishimizda, sho'rolar hukumati vaqtida yashab o'tgan millatimizning asil o'g'lonlari Usmon Nosir, Fitrat, Cho'lpon va boshqa buyuk siymolar oldida bosh egamiz. Ularning vatanparvarligi, jasurligi, o'zbek xalqining yorqin kelajagi uchun jonlarini fido etganliklari, ularni millat ravnaqi uchun yashab, kurashib o'tgan hayotlari biz yosh avlod uchun bir hayot maktabi -vatanparvarlik maktabi bo'lib qoladi.

Mustaqillik, mustaqil suveren davlatning tuzilishi -bu har bir xalqning asriy orzusi -umidlarning, muqaddas maqsadlarining ro'yobga chiqishidir. O'zbekiston xalqi 1991 yil 31 avgustda o'zining davlat mustaqilligini e'lon qildi. Dunyo xaritasida yana bitta mustaqil, to'la huquqli, suveren davlat O'zbekiston Respublikasi paydo bo'ldi. O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi 1991 yil 1 sentyabrni Mustaqillik kuni deb e'lon qildi. Shu kundan boshlab biz Vatan degan tuyg'uni to'la-to'kis his etdik.

Xalqimizning mustaqil Vatan uchun fidokorona kurashlari ro'yobga chiqib, biz o'z Ona Vatanimizga, til-u dinimizga ega bo'ldik.

Har bir avlod elyurtining tarixini va obro'sini, o'zining farzandlik muhabbati va e'tiqodi, sadoqati va bunyodkorligi, matonati va mardligi bilan barpo etadi.

Eslab qoling:

-O'zbekiston Respublikasi demokratik, huquqiy jamiyat qurish va uni rivojlantirishda to'rtta asosiy negizga asoslanadi.

Bu negizlar quyidagilardir:

Umuminsoniy qadriyatlarga sodiqlik;

Xalqimizning ma'naviy merosini mustahkamlash va rivojlantirish;

Insonning o'z imkoniyatlarini erkin namoyon qilishi;

Vatanparvarlik.

Mustaqil O'zbekistonning kuch-qudrati, manbai-xalqimizning umuminsoniy qadriyatlarga sodiqligidir. Xalqimiz adolat, tenglik, ahil qo'shnichilik va insonparvarlikning nozik kurtaklarini asrlar osha asrab-avaylab kelmoqda. O'zbekistonni yangilashning oliy maqsadi ana shu an'analarni qayta tiklash, ularga

yangi mazmun belgilash, zaminimizda tinchlik va demokratiya, farovonlik, madaniyat, vijdon erkinligi va har bir kishini kamol toptirishga erishish uchun zarur shart-sharoit yaratishdir.

Milliy istiqlol mafkurasi -O'zbekistonning mustaqillikka erishish haqidagi siyosiy, ilmiy, nazariy, tarixiy, falsafiy, badiiy va diniy qarashlar majmui, xalqni kelajakka ishonch, e'tiqod ruhida tarbiyalovchi g'oyaviy qurol, barcha toifa kishilarni shu maqsad yo'lida birlashtiruvchi g'oyat qudratli ma'naviy omil hisoblanadi. Milliy istiqlol mafkurasining asosiy mohiyati quyidagilardan iborat:

-xalqimizning azaliy an'analariga, udumlariga, ruhiyatiga, tiliga, diniy mos g'oyalar asosida odamlar ongiga kelajakka ishonch, mehr-muhabbat, insof, sabr-toqat, adolat, ma'rifat tuyg'ularini singdirish;

-milliy istiqlol mafkurasi orqali xalqimizda o'zining qudrati va himoyasiga suyangan holda, umuminsoniy qadriyatlarga asoslanib, jahon hamjamiyatida, ilg'or davlatlar orasida teng huquqli va munosib o'rin egallashga intilish hissini tarbiyalash;

sog'lom, ma'naviy boy, komil avlodni shakllantirish.

Milliy istiqlol mafkurasining negizini vatanparvarlik, erkinlik, milliy iftixor, insonparvarlik, baynalminallik kabi xususiyatlar tashkil etadi.

Birinchi Prezidentimiz I.Karimov ta'kidlaganidek, o'zimiz tanlagan mustaqil taraqqiyot yo'lida aniq marralarni ko'zlab yashashimizda, pirovard maqsadimiz bo'lgan ozod va obod Vatan, erkin va farovon hayot qurish borasidagi intilishlarimizda biz uchun ruhiy-ma'naviy kuch-qudrat manbai, ilmiy asos, bu milliy g'oya, milliy mafkura bo'lishi shart.

Mamlakatimiz istiqlolga erishgan dastlabki kunlardan boshlab, bu masalaga alohida etibor berilib kelinmoqda. Milliy mafkuraning hayotimizdagi o'rnini belgilash, uning ilmiy-nazariy asoslarini yaratish, mafkuraviy tarbiyaviy yo'nalishlarini ishlab chiqish, shu asosda jamiyatimizda ijtimoiy fikrni shakllantirish maqsadida amalga oshirilgan ishlardan barcha xabardor.

Zero, davlat tizimi, uni boshqarish va olib borilayotgan siyosat, avvalo, aniq va ravshan ifodalangan mafkura asosiga qurilmog'i lozim. O'z milliy g'oyasiga tayanmagan jamiyat inqirozga duchor bo'lishi, o'z yo'lini yo'qotib qo'yishi muqarrar.

Har bir insonning, ayniqsa, endigina hayotga qadam qo'yib kelayotgan yoshlarning ongiga shunday fikrlarni singdirish kerakki, ular o'rtaga qo'yilgan maqsadlarga erishish o'zlariga bog'liq ekanligini, ya'ni bu narsa ularning sobitqadam g'ayrat shijoatiga, to'la-to'kis fidokorligiga va cheksiz mehnatsevarligiga bog'liq ekanligini anglab yetishlari kerak. Xuddi shu narsa davlatimiz va xalqimiz ravnaq topishining asosiy shartidir.

Bizning bugungi eng buyuk vazifamiz va muqaddas burchimiz -O'zbekiston tarixidan o'zimizga munosib sahifa ochish va uni avlodlarimiz uchun ibrat bo'ladigan oliyanob va savobli ishlar bilan to'ldirishdir.

Mana shu buyuk maqsadlardan kelib chiqqan holda bizlar ham o'z oldimizga asosiy vazifalarni belgilab olishimiz kerak. Bizlarning, ya'ni bo'lajak harbiy talim

o'qituvchilarinig, asosiy vazifamiz -mana shu mustaqil Vatanni jon-jonidan sevuvchi, uning ravnaqi va ozodligi, xalqi uchun jasoratga, kerak bo'lsa jonini fido etishga tayyor bo'lgan, elim deb, yurtim deb yonib yashaydigan mard o'g'lonlarni, o'zbek vatanparvarlarini tarbiyalab voyaga yetkazishdir.

Bu tarbiya, albatta, umumiy tarbiyani axloqiy, mehnat, estetik, ma'naviy, jismoniy turlari bilan uzviy bog'liqlikda olib borilishi kerak.

Yuqorida aytib o'tilgan tarbiya turlari orasida harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi muhim o'rin egallaydi. Harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi Yoshlarni Ona-Vatanga, uning shonli tarixiga, tinchlikparvar va bunyodkor xalqiga sadoqat va muhabbat ruhida tarbiyalashi kerak.

Chaqiriqqa qadar boshlang'ich tayyorgarlik mashg'ulotlarida, harbiy-vatanparvarlik va ommaviy-mudofaa tadbirlarida o'quvchi Yoshlar Qurolli Kuchlardagi bo'lajak xizmatlari va Vatanimiz himoyasi uchun zarur bo'lgan bilimlar, ko'nikmalar va malakalarni o'zlashtiradilar. Ular bu mashg'ulotlar va tadbirlar davomida harbiy ish va xizmat asoslarida dastlabki ma'lumotlarni oladilar. Yoshlar Qurolli Kuchlarimiz tarixini, uning bugungi kundagi Vatanimiz mustaqilligini himoya qilishdagi faoliyati, Qurolli Kuchlar turlari va ularning vazifalari, Qurolli Kuchlardagi xizmat qilish tartiblarni va boshqa ko'p zarur bo'lgan bilimlarni chuqur o'rganadilar.

Shunday qilib, Chaqiriqqa qadar boshlang'ich tayyorgarlik mashg'ulotlari va ommaviy-mudofaa tadbirlari Yoshlarni harbiy-vatanparvarlik tarbiyasida muhim ahamiyatga ega bo'lib, ularni Vatan himoyasiga tayyorlash dasturining asosiy o'zagini tashkil etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Karimov I.A. O'zbekiston iqtisodiy islohotlarni chuqurlashtirish yo'lida. T.: O'zbekiston. 1995.
2. Karimov I.A. Qishloq xo'jaligi taraqqiyoti - to'kin xayot manbai. T.: O'zbekiston. 1998.
3. O'zbekiston Respublikasining "Fermer xo'jaligi to'g'risida"gi qonuni. 1998 yil 30 aprel.
3. O'zbekiston Respublikasining "Qishloq xo'jalik kooperativi (shirkat xo'jaligi) to'g'risida"gi qonuni. 1998 yil 30 aprel.
4. O'zbekiston Respublikasining "Dehqon xo'jaligi to'g'risida"gi qonuni. 1998 yil 30 aprel.
6. O'zbekiston Respublikasining Yer kodeksi. - T.: O'zbekiston. 1999.
5. O'zbekiston Respublikasining "Tadbirkorlik to'g'risida" gi qonuni.
6. Qishloq xo'jaligida islohotlarni chuqurlashtirishning eng muhim yo'nalishlari to'g'risida.